GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.
„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 218. | Joi 15 (27) Noemvre | 1884.

Braşovŭ, 14 (26) Noemvre

Peste puţine ḍile se va începe desbaterea budgetară în dieta ungară. Precum se spune opositiunea maghiară se pregătesce de luptă. Membrii ei vorŭ ţiné ca de obiceiu discursurĭ lungĭ şi înfocate, dându-şĭ silinţa de a probá, că tabloulŭ financiarŭ, celŭ desfăşură ministrulŭ de finance, comitele Szapary, nu representă realitatea, ci este zugrăvitŭ cu culorĭ înşelătóre, ca ómenii se crédă, că mergŭ spre bine, când ei n'au d'a se aşteptá decâtŭ numai la mai rĕu. Póte că vomŭ aflá cu acésta ocasiune şi câte ceva, ce se petrece pe după culise.

Lupta oposiţiunei va fi zădarnică, ba se póte ḍice că în rêndulŭ acesta va fi mai dificilă ca în alţĭ anĭ pentru că una şi nedespărţită este falanga maiorităţii tisaiste. Mamelucii vorŭ încărcá cu laude pe ministrulŭ de finance, pentru că de astădată a declaratŭ, că nu va aduce nicĭ unŭ proiectŭ pentru urcarea dărilorŭ şi că deficitulŭ a scăḍutŭ cu câteva milióne. Slugile plecate ale guvernului vorŭ strigá în chorŭ cu îngâmfare, că regimulŭ de astăḍi a salvatŭ situaţiunea financiară a ţĕrei. Puţinŭ le pasă lorŭ de aceea cum şi în ce modŭ s'a produsŭ aparenta îmbunătăţire în budgetŭ.

Ce importă décă contribuitorilorŭ le ese limba de bine ce au fostŭ taxaţĭ, ca sĕ se producă falsa speranţă în restabilirea echilibrului. Destulŭ că în periodulŭ trecutŭ au întratŭ atâţĭ banĭ în cassa statului, ca céta mamelucilorŭ sĕ-şĭ pótă continuá în linişte şi cu mândriă marea misiune de a salvá patria votândŭ pentru proiectele guvernului. La ḍiua de mâne şi aşa nu se mai gândesce nimenĭ.

Probabilŭ că se va găsí vr'unŭ vorbitorŭ, care va aduce aminte „părinţilorŭ patriei,“ că, décă vorŭ se cunóscă adevĕrata stare financiară a statului sĕ-şĭ pună înainte de tóte cu seriositate întrebarea, că óre cum s'ar presentá aḍĭ budgetulŭ déca monarchia nóstră nu s'ar fi bucuratŭ dela 1867 încóce de cea mai profundă pace? A veni după 17 anĭ de pace c'unŭ deficitŭ ca celŭ „scăḍutŭ,“ ce l'a presentatŭ d. Szapary, nu însémnă alta decâtŭ a mărturisí réua administraţiune a guvernelorŭ de până acum şi critica situaţiune a financelorŭ statului, care economicesce nu e nicĭdecum pregătitŭ pentru eventualitatea unui viitorŭ rĕsboiu.

Dér dêcă va vorbi careva de posibilitatea vr'unei viitóre încurcăturĭ, par' că vĕdemŭ cum se vorŭ redicá fidelii d-lui Tisza şi cum vorŭ strigá într'unŭ glasŭ, că pace va fi încă vre-o 20 de anĭ celŭ puţinŭ şi că acestŭ resultatŭ este a se mulţumi totŭ numai politicei dibace a lui Andrassy şi a amicului sĕu Tisza. Şi într'adevĕrŭ, ce era sĕ fiă de sĕrmanii de noi déçă principele Bismarck nu şi-ar fi găsitŭ ómenĭ atâtŭ de devotaţĭ ca Andrassy şi Tisza?

Dér sĕ lăsămŭ aceste cestiunĭ ale politicei marĭ şi sĕ ne întórcemŭ la obiectŭ. Óstea mamelucéscă se va bucurá şi pe viitorŭ de concursulŭ contingentului deputaţilorŭ croaţĭ şi, ca sĕ nu fie nimenea în dubiu despre acésta, s'a arangiatŭ alaltăerĭ o mică demonstraţiă. Representanţii Croato-Slavoniei aleşĭ de partida Banului Khuen-Hedervary s'au dusŭ cu toţii, 36 la numĕrŭ, la d-lŭ Tisza ca sĕ-lŭ asigure, că ei vorŭ susţiné tare uniunea cu Ungaria şi vorŭ pune şi pe viitorŭ voturile lorŭ la disposiţiunea ministrului preşedinte sub modalităţile de pân'acum.

După ce s'a aşeḍatŭ sgomotulŭ, ce l'a produsŭ strigarea „Zivio nas minister predsjednik Tisza!“ d-lŭ Tisza le-a datŭ sĕ cunóscă trămişilorŭ Banului Hederváry, că elŭ va scĭ sĕ resplătéscă fiecăruia, ca şi întrecutŭ, serviciele ce i le va aduce.

Insĕ cu totŭ sucursulŭ Croaţilorŭ d-lŭ Tisza se teme că nu va puté scóte la limanŭ proiectulŭ de reformă a camerei magnaţilorŭ aşa cum doresce elŭ. Sunt semne că acestŭ proiectŭ va întêmpiná o aprigă oposiţiune mai alesŭ din partea magnaţilorŭ. Oposiţionalii se vorŭ acăţá mai alesŭ de acea parte a proiectului, care dispune, că a treia parte din membrii camerei magnaţiloru potŭ fi numiţĭ de guvernŭ. Magnaţii mirenĭ în frunte cu comitele Ferdinand Zichy se pregătescŭ la o campania în contra guvernului, ca şi aceea, ce au întreprins'o în afacerea căsătorielorŭ mixte, şi probabilŭ că şi prelaţii le vorŭ secundá.

C'unŭ cuvêntŭ, d-lŭ Tisza presêmte érăşĭ o grea furtună şi se ḍice, că de aceea s'a şi hotărîtŭ a amâná afacerea „mĕsurilorŭ esceptionale“ până la sesíunea viitóre a dietei, ca nu cumva oposiţiunea sĕ foloséscă aceste „mĕsurĭ“ ca armă în contra guvernului.

Vomŭ vedé déçă îi va succede şi de astădată d-lui Tisza a-şĭ realisá planurile şi déçă faţă cu elŭ nu are valóre ḍicala: numai până odată merge ulciorulŭ la fântână!

——o——

CRONICA POLITICĂ.

In ḍiarulŭ »Vaterland« din Viena sĕ discutéză reformarea delegaţiunilorŭ. Delegaţiunile le numesce fóia clericală federalistă o »bordură parlamentară a absolutismului,« şi »ironiă a principiului representaţiunii poporului« şi pretinde ca amêndouĕ jumĕtăţile imperiului sĕ fie aduse întro legătură mai strênsă. De aceea face propunerea, ca amêndouĕ delegaţiunile sĕ se alégă de parlamentele respective nu în fie-care anŭ ci la începutulŭ fiecărei periόde legislative pentru totŭ timpulŭ acestei periόde. A doua proposiţiune ḍice, că déçă o delegaţiune seu alta doresce prin conclusŭ, sĕ se pótă conchemá şi ţiné despre o cestiune subversantă consultaţiunĭ comune a amêndurorŭ delegaţiunilorŭ. Aceste propunerĭ s'au desvoltatŭ într'o corespondenţă de la Pesta a ḍiarului »Vaterland«. Partisanii autorilorŭ ungurescĭ a diplomii din Octomvrie, ḍice »N. fr. Presse,« pare că s'au restauratŭ încetulŭ cu încetulŭ din jalniculŭ fiascŭ, ce li le-a pregătitŭ Franciscŭ Deak. Decă contele Clam-Martinitz conduce parlamentulŭ austriacŭ, pentruce sĕ-şi fi perdutŭ contele George Apponyi orĭce speranţă într'o inviere politică?

*

Delegaţii Croaţiei şi Slavoniei, carĭ s'au trimisŭ de dieta croată în parlamentulŭ ungurescŭ, au ţinutŭ la 23 Noemvre în localităţile clubului partidei liberale o conferinţă, în care s'a luatŭ hotărîrea, ca delegaţii, în consideraţiune, că resultatulŭ alegerilorŭ in Croaţia, cu tóte agitaţiunile neconscienţióse ale elementelorŭ fără frêu, s'a manifestatŭ în modŭ strălucitŭ pentru menţinerea necondiţiunată a uniunei cu Ungaria, sĕ aducă in corpore omagiele lorŭ ministrului preşedinte ungurescŭ.

*

In ḍilele trecute s'a rehabilitatŭ în onórea sa Artur Görgey, comandantulŭ supremŭ alŭ armatei ungurescĭ dela 1849, care a depusŭ armele la Şiria (Vilagos) înaintea Muscalilorŭ. Trei ḍecĭ şi cincĭ de anĭ opiniunea publică a Ungariei l'a condamnatŭ pentru capitulaţiunea dela Şiria susţinêndŭ, că elŭ ar fi trădatŭ armata unguréscă. Declaraţiunea Honveḍilorŭ de odinióră culminéză în următórele: »Capitulaţiunea dela Şiria faţă cu o forţă militară atâtŭ de mare nu este trădare nu este o faptă, care ar pătá armele nóstre, nu este nicĭ o crimă în contra patriei, ci a fostŭ o terminare umană şi onorifică a vĕrsării de sânge fără de nici unŭ folosŭ într'unŭ rĕsboiu fără de nicĭ unŭ scopŭ şi care nu se mai puté motivá. Câtŭ pentru cele ce s'au întêmplatŭ după capitulaţiune, pentru acelea nu mai póte fi responsabilŭ nicĭ unŭ Ungurŭ.«

*

Presa francesă şi englesă întêmpină discursulŭ tronului, cu care s'a deschísŭ Reichstagulŭ germanŭ, cu cuvinte amicale şi cu recunoscinţă »Standard« îi consacră unŭ căldurosŭ articulŭ şi ḍice, că Germania este în adevĕrŭ pacea. Nu mai puţinŭ „République française« laudă iubirea de pace a discursului şi observă: »Trebue accentuatŭ, că nicĭ odată suveranĭ şi miniştri n'au făcutŭ mai liniştitóre declaraţiunĭ ca dela întêlnirea din Skiernevice. Se pare în adevĕrŭ, că repeţitele declaraţiunĭ ale împĕraţilorŭ şi miniştrilorŭ lorŭ corĕspundŭ în faptă politicei Curţilorŭ nordice şi că Europa, afară numai când s'arŭ ivi evenimente neprevĕdute, póte conta pe linişte câtva timpŭ, atâtŭ de necesară industriei şi comerciului ei.«

*

La 23 Noemvre vr'o 5000 de lucrătorĭ fără ocupaţiune s'au adunatŭ în sala Levis în Batignoyles, fiindŭ învitaţĭ de mai multe camere de sindicaţĭ. Invitarea încheiă cu cuvintele: »Nu putemŭ murí de fóme, când ambarele suntŭ pline cu cereale; nu putemŭ zăcé pe stradă, când cele mai bune locuinţe stau góle; nu putemŭ degera în sdrenţe, când magazinele suntŭ pline cu haine. Sĕ căutămŭ decĭ mijlóce de a scăpa din fiorósa situaţiune.« In adunare s'au ţinutŭ discursurĭ revoluţionare şi anarchiste, şi s'au făcutŭ mai multe bătăi în sală. Unŭ oratorŭ a fostŭ lovitŭ în faţă. Cătră séră s'au luatŭ mai multe resoluţiunĭ, de a rĕsturna republica burgesă. (Strigăte: Josŭ cu burgesii, josŭ cu Ferry, trăiască comuna!) Poliţia fiindŭ avisată, că lucrătorii vorŭ demonstra pe strade, apărù în mare numĕrŭ în acelŭ locŭ. Când lucrătorii părăsiră sala formândŭ grupurĭ în stradă, poliţia năvăli în cete tarĭ sĕ împrăştiă mulţimea. Lucrătorii protestară şi se opuseră, aşa că se începù o încăerare gróznică, în care multorŭ poliţiştĭ le-a mersŭ de totŭ rĕu. In ajutorŭ le venì despărţăminte tarĭ de poliţiştĭ, şi încăerarea degeneră într'o luptă violentă. Comercianţii îşĭ închiseră prăvăliile. Ştrada n'a pututŭ fi curăţită, decâtŭ după ce sosì unŭ despărţĕmêntŭ de gardă călăréţă republicană. S'au făcutŭ vr'o sută de arestărĭ. Abia pe la 7 óre séra se linişti strada, pe care patrulau cete de poliţiştĭ.

*

In şedinţa dela 21 Nov. a comisiunei pentru Tonchingŭ a camerei francese Clémenceau a făcutŭ oposiţiune politicei lui Ferry, care a fostŭ gata a rĕspunde la tóte întrebările. Cu privire la mijlocirea Angliei între Francia şi China, Ferry n'a datŭ nicĭ o lămurire, ḍicêndŭ că acésta'i unŭ secretŭ, ce nu'i aparţine lui. Parisienii devinŭ totŭ mai curioşĭ a sci acestŭ secretŭ şi bănuescŭ, că Anglia ar fi cerutŭ compensaţiunĭ şi că guvernulŭ francesŭ i-ar fi acordatŭ. Acéstă bănuială şi-a esprimat'o şi Clemenceau, dar Iules Ferry a combătut'o cu hotărîre. Ce privesce partea materială a cestiunii Tonchingului, ministrulŭ de marină a mărturisitŭ, că aḍĭ Tonchingulŭ nu aduce pe lună unŭ venitŭ mai mare ca 80 până la 100,000 francĭ, şi generalulŭ Milot a ḍisŭ, că acolo nu e nicĭ unŭ tĕrêmŭ pentru comerciulŭ şi industria Franciei. Aceste mărturisirĭ suntŭ descuragiatóre pentru speculanţii, carĭ de lunĭ de ḍile grămădescŭ guvernulŭ cu petiţiunĭ şi concesiunĭ pentru Tonchingŭ; de aceea a asiguratŭ şi Ferry, că o mijlocire acceptabilă n'ar refusa-o. Dar după cum singurŭ a declaratŭ esistă puţinĭ sorţĭ pentru o astfelŭ de mijlocire. De aceea bine s'a făcutŭ, că s'an trimisŭ întărirĭ de trupe la Tonchingŭ. Deja 4000 de ómenĭ s'au îmbarcatŭ şi póte sĕ fie trebuinţă de unŭ mai mare numĕrŭ de trupe, deórece Chinesii în timpulŭ din urmă au devenitŭ cutezătorĭ. Astfelŭ »Agenţia Havas« anunţă cu data de 23 Noemvre din Hanoi, că unŭ despărţămêntŭ de trupe francese sub colonelulŭ Duchesne a a-

vutŭ la Duocŭ o încăerare cu trupele chinese, care atacaseră canonierele »Trombe“ și »Revolver« pe rîulŭ Claire. Chinesii au fostŭ sfărîmațĭ complectŭ. Francesii au avutŭ 8 morțĭ, între cari unŭ locotenentŭ, și 25 rănițĭ. De altă parte o telegramă oficială a generalului Brière cu data de 23 Noemvre, adeverindŭ lupta dela Duocŭ, dice că stégurile negre, întărite prin trupe regulate chinese din Yünnan, au fostŭ scóse pasŭ cu pasŭ din punctele fortificate, fugindŭ cătră Nordŭ și Vestŭ în pădurĭ și munțĭ.

SCIRILE DILEI.

Suntemŭ informațĭ, că Joi în 22 Noemvre v. se va începe în edificiulŭ școlelorŭ nóstre medii de aicĭ unŭ nou ciclu de întrunirĭ literare pentru dómnele și domnișórele române Și în ciclulŭ acesta se vorŭ tracta deosebite materialurĭ literare și scientifice. De bună sémă și de astădată vorŭ fi îmbrățișate întrunirile despre care e vorba, totŭ cu căldura de acum unŭ anŭ, și astfelŭ nu se va lăsá, sĕ se rĕcéscă zelulŭ și bunăvoința aranjatorilorŭ acestorŭ întrunirĭ.

—0—

Convenirea colegială a »Reuniunei române de gimnastică și cântărĭ,« ce s'a ținutŭ Dumineca în 11 (23) Noemvre a. c. cu concertŭ și balŭ, a avutŭ deplină reușită. Corulŭ, destulŭ de numĕrosŭ și bine întocmitŭ, condusŭ de d. profesorŭ de musică Iacobŭ Mureșanŭ, a esecutatŭ piesele din programă spre marea satisfacțiune a publicului, care și de astă dată a doveditŭ prin freneticile aplause, că știe aprețiá progresulŭ ce-lŭ face reuniunea. Décă și de aci înainte probele corale se vorŭ cercetá câtŭ se póte mai regulatŭ de frumosulŭ buchetŭ coralŭ, — precum și-a esprimatŭ dorința zelosulŭ vicepreședinte alŭ reuniunei d. Dr. N. Popŭ — atuncĭ ne putemŭ așteptá și pe viitorŭ la cele mai plăcute convenirĭ colegiale, care nu potŭ decâtŭ sĕ încunune reuniunea cu laurĭ de isbêndă.

Balulŭ a fostŭ fórte animatŭ și ne place a crede că n'a pututŭ fi nicĭ unŭ sufletŭ de omŭ, care sĕ fi părăsitŭ sala petrecerei nemulțămitŭ, grațiă ordinei ce a domnitŭ și amabilității membrilorŭ reuniunei.

Toțĭ amŭ plecatŭ spre casă, ducêndŭ cu noi cele mai frumóse impresiunĭ, dar în același timpŭ și părerea de rĕu, că órele pré înaintate ne-au întreruptŭ rarele momente de o petrecere în adevĕrŭ colegială.

Programa Concertului de Dumineca séra a fostŭ următórea:

1. I. Dürner »Florile codrului,« cântecŭ naționalŭ scoțianŭ, chorŭ de dame și bărbațĭ.

2. * * * a) »Cântecŭ naționalŭ din Ardélŭ,« arangiatŭ de I. Mureșanŭ.

Steleanu b) »Apa trece petrile rĕmânŭ« Solo bariton.

3. R. Schumann »Viața țigănéscă,“ chorŭ de dame și bărbațĭ.

4. I. Mureșanu „In grădina . . . . .« de I. Nenițescu, chor de dame.

5. I. Raff »Polca de la Reine,« Solo pianŭ.

6. R. Schumann »Romanță spaniolă,« Quartetŭ Solo cu chorŭ.

7. B. Mendelsohn »Ilie“ Nr. 1. chorŭ de dame și bărbațĭ.

—0—

In timpulŭ din urmă s'au ridicatŭ mai multe pârĭ în contra așa numițilorŭ »agențĭ polițienescĭ« din Pesta pentru diferite abusurĭ. Comisarulŭ ministerialŭ Jekellfalussy a ordonatŭ imediatŭ o strictă perchișițiune a agenților, interdicêndu-le totodată intrarea în edificiulŭ poliției.

—0—

».B H.« scrie dintr'o scrisóre privată trimésă în Pesta următórele: „Orașulŭ Homonna din comitatulŭ Zemplinŭ a fostŭ Dumineca în 4 (16) Noemvre teatrulŭ unei înfiorătóre lupte. Pe când ómenii se adunaseră în biserică, intrară în orașŭ 120 de lupĭ și ajunseră până la ușa bisericii. Poporulŭ speriatŭ închise ușile bisericii. Ulanii staționațĭ în Homona alergară călărĭ în ajutorŭ. Lupii flămândĭ se aruncară asupra soldațilorŭ și sfâșiară doi dintr'ênșii și șépte cai. Abia cătră séră lupii părăsiră orașulŭ.«

—0—

Consiliulŭ de higienă alŭ orașului Bucurescĭ, scrie »L'Indépendance roumaine,« a hotărîtŭ sĕ intervie pe lângă consiliulŭ comunalŭ pentru construirea mai multorŭ barace la marginea Bucurescilorŭ, carĭ sĕ servéscă de ambulanță în casŭ când cholera s'ar ivi în capitală. Pe lângă acéstă mĕsură, care numai rea nu e, ar fi bine ca consiliulŭ comunalŭ se rênduească măturarea mai désă a stradelorŭ capitalei și curățirea maidanelorŭ. De asemenea, rĕu n'ar fi când s'ar gândi și la mirosurile esalate de Dêmbovița, prin locurile unde matca veche nu s'a astupatŭ cu desĕvêrșire.

—0—

„Die Presse“ publică următórele în edițiunea sea de séră de la 20 Noemvre: »Ni se scrie din Bucureșcĭ că, după alegerĭ și după complecta fusionare a junimiștilorŭ cu partita Brătianu, se va efectua o reconstruire a cabinetului. D. P. Carp va deveni ministru alŭ afacerilorŭ strĕine, ér d. Dim. Sturdza, actualele ministru alŭ afacerilorŭ străine, va deveni ministru de finance séu va fi trămisŭ ambasadore la Viena.

—0—

Unŭ ciudatŭ procesŭ, dice »Dreptu,« se află pendentŭ de mai multŭ timpŭ înaintea Curței de apelŭ din Bucurescĭ, secțiunea III. Avocatulŭ însărcinatŭ cu apĕrarea intereselorŭ Statului, reclamantŭ în causă, și-a datŭ demisiunea de o lună, — ca sĕ'șĭ pótă pune candidatura la deputăție. Adversarulŭ Statului a încetatŭ din viață de mai bine unŭ anŭ. In fine, ostrovulŭ, care forméză obiectulŭ litigiului, a fostŭ luatŭ de ape suntŭ aprópe doi anĭ, și astă-dĭ nu se mai știe de urma lui!

—0—

Se scrie diarului »L'Indépendance Roumaine,« că d-na Caravelof, soția presidentului consiliului de miniștrii alŭ Bulgariei, a primitŭ postulŭ de prefesóră la limba și literatura bulgară la gimnasiulŭ de fete din Sofia. Domnișóra Zancof, fiica fostului președinte alŭ consiliului de miniștrii, care 'și-a făcutŭ studiile în Englitera, dobândindŭ diplomă de terminarea lorŭ cu sucesŭ, ocupă deja catedra de istorie la același gimnasiu.

—0—

Se dice că în urma încercării de a se otrăvi împĕratulŭ Alexandru alŭ III alŭ Rusiei, sănĕtatea sa ar fi sdruncinată. Toțĭ prinții au fostŭ chemațĭ împrejurulŭ sĕu.

—0—

»Epoca,« diarŭ oficiosŭ alŭ guvernului spaniolŭ deminte știrea dată de »Times,« după care Germania ar fi renunțatŭ la intenția de a ridica legațiunea Germană de la Madridŭ la rangulŭ de ambăsadă.

Starea scólelorŭ române din Turcia

în comparațiă cu școlele celorlalte naționalitățĭ totŭ din acestŭ statŭ.

Suntŭ deja 23 de anĭ de când s'a înființatŭ prima scólă română în Macedonia. După acésta abia trecură duoi anĭ și statulŭ românŭ a înființatŭ o scólă macedono-română în Bucurescĭ cu scopŭ ca sĕ instruiască tinerĭ macedonenĭ și în urmă sĕ-i trimită ca profesorĭ la patria lorŭ natală. Scóla acésta n'a funcționatŭ multŭ și s'a desființatŭ supt ministerulŭ instrucțiunei d-lui Telŭ, nu sciu pentru ce motive. Nu multŭ după acésta mai mulțĭ înfocațĭ și bunĭ patrioțĭ Românĭ din România au înființatŭ o societate cu numele de »Societatea Macedo-Română« Insĕ și acésta societate n'a ajunsŭ scopulŭ iei din causă că urele politice și personale a membrilorŭ iei, precum și introducerea într'ênsa ca membrii a câtor-va elemente streine și inimice a actualei cause macedonene au făcut'o sĕ nu progreseze și sĕ nu ajungă la punctulŭ doritŭ.

Grecii, și mai în urmă Bulgarii, audindŭ că România liberă se intereséză de sórta frațilorŭ lorŭ din Turcia, au constituitŭ și dênșii o mulțime de societățĭ, cu deosebire cei dintĕiu, cu scopulŭ de a desnaționalisá pe toțĭ Românii din Turcia, și a-i atrage prin scólele lorŭ la naționalitatea lorŭ. Ca sĕ ajungă la scopulŭ acesta au avutŭ trebuință de cheltuelĭ enorme; însă ei s'au ganditŭ astfelŭ: mai bine sĕ lăsămŭ satele și orașele nóstre locuite numai de Grecĭ fără scolĭ, și sĕ facemŭ scolĭ grecescĭ pe la satele și orașele locuite de Românĭ, fiind-că pe aceștia avemŭ trebuință sĕ-i desnaționalisămŭ pe când frații noștrii (grecĭ) vorŭ fi în totdéuna cea-ce suntŭ și décă nu-i deșteptămŭ astădĭ îi vomŭ deștepta mâne când vomŭ ajunge la scopulŭ nostru.

Grecii pentru desnaționalisarea Românilorŭ macedonenĭ au înființatŭ unŭ mare Silogŭ (societate) la Atena și o mulțime da sucursale în orașele din Turcia. Au înființatŭ prin propriele lorŭ cheltuelĭ școlĭ normale de ambele secse cu internate, care internate suntŭ pline de bursierĭ și bursiere; au înființatŭ pe la tóte comunele românescĭ scolĭ de ambele secse, ér la comunele care au mai multŭ de 600 case au făcutŭ gimnasie grecescĭ. La Salonicŭ, Bitolia, Ioanina, Elbasanŭ, etc. etc. Liceele suntŭ cu internate de ambele secse.

Tóte scólele grecescĭ, atâtŭ cele primare câtŭ și cele gimnasiale precum și internatele au edificiele lorŭ proprie zidite fórte frumosŭ; tóte internatele liceelorŭ suntŭ pline de copii și copile române. Pentru acestŭ scopŭ statulŭ grecescŭ impreună cu societățile grecescĭ cheltueșce pe fiecare anŭ mai multŭ de 20,000 lire turcescĭ.

Pentru scólele bulgărescĭ din Macedonia și Tracia se plătesce o sumă de unŭ milionŭ de francĭ.

Ér pentru deșteptarea aprópe a două milióne de Românĭ din Turcia se cheltuesce numai suma de 3,500 nap., când mulțĭ repausațĭ Macedo-românĭ au lăsatŭ prin testamente aicĭ în România o sumă mare de donațiunĭ, din a cărorŭ veniturĭ sĕ se facă scolĭ și bisericĭ românescĭ în Macedonia, dintre ei numĕrămŭ Dositeiu Castrișóea, Mesicu, Caracovitz etc.

Bitolia este considerată ca capitala Românilorŭ din tótă Macedonia și tótă Turcia, potŭ dice chiar că este unŭ orașŭ aprópe curatŭ românescŭ. Aicĭ Grecii și Bulgarii șĭ-au pusŭ tótă activitatea lorŭ spre a desnaționalisá pe toțĭ cetățenii românĭ ai acestui orașŭ. Au înființatŭ scoli primare și licee de ambele secse avêndŭ și internate cu bursierĭ și bursiere (copii de românĭ, căcĭ în Bitolia nu esistă nicĭ o familiă grecéscă afară de familia consulatului grecescŭ). Asemenea au înființatŭ ș seminare cu internate unde se instruéscă pe fiulŭ Românului și maĭ în urmă sĕ'lŭ trimită ca popă grecescŭ la satulŭ sĕu natalŭ românescŭ.

Ca sĕ atragă și sĕ amăgiască mai bine pe Românĭ au clăditŭ edificii pentru scóle fórte frumóse și convenabile pentru usulŭ lorŭ, au adusŭ profesorĭ licențiațĭ din străinătate capabilĭ de a face propagandă grecéscă.

19.

FOILETONU.

Revoluțiunea din 1784.

(Revoluțiunea lui Horia în Transilvania și Ungaria 1784—1785 scrisă pe basa documentelorŭ oficiale de N. Densușianu. Bucurescĭ 1884. Tipografia „Românulŭ,« Carolŭ Göbl).

(Urmare.)

Vedêndŭ ce cursŭ au luatŭ lucrurile, Horia poruncí trupei sale din Câmpenĭ în 14 Dec. sĕ se disólve, »sub pedépsă de mórte sĕ se întórcă fiecare pe acasă, fiindcă au venitŭ trupele împĕrătescĭ, dér pe dînsulŭ sĕ-lŭ petrécă până la Albacŭ și peste munțĭ, ca sĕ-șĭ pótă continua drumulŭ spre Viena, unde speră a dobêndi unŭ resultatŭ fericitŭ la întreprinderea sa. (Interogat. căpitanului Vas. Sgârciu). Era ultima onóre, ce sĕ făcea căpitanului, esclamă autorulŭ. Raportele oficiale diceau acum, că liniștea s'a restabilitŭ pretutindenĭ și rĕsculații s'au împrășciatŭ cu totulŭ. Numai pe Horia cu cei 100 de ómenĭ ai sĕi, despre carĭ se credea că sunt ascunșĭ undeva, îi mai căutau. Se vorbea și că Horia s'a dusŭ peste Crișŭ in Ungaria. S'au trimisŭ prin munțĭ patrule marĭ de soldațĭ cu ordinulŭ ca sĕ aresteze pe toțĭ cei suspectĭ și se prindă pe Horia dér nu-lŭ aflară nicăirĭ. Despre aceste raportă împĕratului generalulŭ Fabris, numitŭ comandantŭ în loculŭ br. Preisz, care fu pensionatŭ pentru că s'au plânsŭ contra lui și guvernulŭ și nobilimea. Intr'aceea sosi și generalulŭ Sturm cu ajutorulŭ din Ungaria, dér nu mai erá lipsă de elŭ.

Indată ce audi că a încetatŭ revoluțiunea împĕratulŭ Iosifŭ II făcu sĕ se publice în »Wiener Zeitung“ unŭ comunicatŭ, în care se dice, că »Românii rĕsculațĭ s'au întorsŭ cu toții pe la casele lorŭ, fără sĕ se întrebuințeze în contră-le forță și fără vĕrsare de sânge (?) au depusŭ puținele arme, ce le avéu, și au recunoscutŭ cu părere de rĕu greșéla și acum dau mână de ajutorŭ. Comunicatulŭ acesta nu era esactŭ, căcĭ sânge destulŭ s'a vĕrsatŭ din partea nobilimei și din partea armatei. Căderea revoluțiunei căusă o durerósă impresiune între Românii din Transilvania. In comitatulŭ Cetății-de-Baltă și alŭ Făgărașului preoții românĭ începură numai decâtŭ o colectă de banĭ pentru Horia, ca sĕ pótă călĕtori la Viena. Din acéstă causă s'a ordonatŭ o strictă supraveghiare a preoțilorŭ. *

In capitululŭ următorŭ, autorulŭ se ocupă de ideile împĕratului Iosifŭ în privința cestiunei de naționalitate în Transilvania și ca introducere publică trei scrisorĭ ale împĕratului. Cea d'ântêiu cu data 3 Dec. e adresată fratelui sĕu Leopoldŭ de Toscana. Impĕratulŭ arată în acéstă scrisóre causele cari au provocatŭ revoluțiunea lui Horia; escesele tirăniei posesorilorŭ, plângerile țĕranilorŭ românĭ, neîmplinirea ordinelorŭ împĕrătescĭ, maltratarea și arestarea țĕranilorŭ, cari s'au plânsŭ la împĕratulŭ; apoi arată, cum s'a făcutŭ propaganda revoluționară sub cuvêntŭ, că porunca împĕratului este ca sĕ fie nimicițĭ toțĭ nobilii ș. a. în fine deplânge escesele nobilimei față cu țĕranii prisonierĭ dela Deva. (A se vedé »Gaz. Trans.« Nr. 199 din 1884). — După ce aflà că țĕranii s'au revoltatŭ a doua óră Josifŭ II. adresà contelui Jankovits unŭ biletŭ cu data de 13 Decemvre. Din acestŭ importantŭ autografŭ împĕrătescŭ estragemŭ următórele pasagie:

......»In cercetarea acésta, cu care te-am însărcinatŭ cu deplină încredere, lucrulŭ de căpetenia este sĕ se esamineze bine cum s'ar puté liniști de amêndouĕ părțile spiritele iritate în gradulŭ celŭ mai mare și anume ale Românilorŭ în contra întregei națiunĭ ungurescĭ, cu deosebire în contra domnilorŭ sĕi și a funcționarilorŭ comitatului, cum și spiritele tuturorŭ acestora în contra Românilorŭ. Cei d'intâi, Românii, au tost tractațĭ aspru o lungă seriă de anĭ și nicĭ odată n'au pututŭ sĕ ajungă la unŭ mijlocŭ de îndreptare, séu sĕ li-se facă dreptate plângerilorŭ lorŭ. Cei din urmă au fostŭ atacațĭ întrunŭ modŭ fórte gravŭ și dênșii suntŭ de părere, că-șĭ vorŭ puté apĕrá viața și averea, décă vorŭ tractá și întêmpiná cu cea mai mare severitate întréga națiune română. Trebue așa dér fără îndoială ca în casulŭ acesta sĕ fie priveghiațĭ cu esactitate și judecătorii tribunalelorŭ, carĭ suntŭ chiămațĭ sĕ cerceteze și sĕ judece, fiind-că dênșii și-au perdutŭ cumpĕtulŭ...«

Impĕratulŭ propune mai departe ca în comitatele Huniadóră, Zarandŭ și Alba sĕ fie numițĭ in posturile de vice-comițĭ și solgăbirĕi funcționarĭ cu deosebire din comitatele săsescĭ și carĭ cunoscŭ bine limba țĕrei. Apoi dice, că a fostŭ o nebuniă a cere dela țĕranĭ estrădarea căpitanilorŭ, că acésta a stricatŭ tóte și a aprinsŭ de nou foculŭ« și încheiă așa:

„... Asemenea e de lipsă ca Dta sĕ sfătuescĭ și se înduplecĭ cu probele cele mai convingĕtóre pe posesorĭ și pe

Scólele române din orașulŭ românescŭ, atâtŭ cele primare de ambele secse cât și gimnasiulŭ de băețĭ n'au unŭ edificiu alŭ lorŭ propriu, și profesorii scólei primare precum și ai gimnasiului de băețĭ suntŭ nisce indivițĭ cari nu-șĭ au făcutŭ studiile lorŭ la o scólă română, esceptândŭ numai pe directorulŭ gimnasiului.

Cum potŭ dér progresa scólele române din Turcia fiindŭ în asemenea comparație cu scólele celorlalte naționalitățĭ? Turcii, Francesii, Israeliții, Protestanții, Bulgarii, toțĭ au scólele lorŭ cu propriele lorŭ edificii în acestŭ orașŭ, ér Românii n'au unŭ edificiu propriu pentru scóla lorŭ, asemenea n'au nicĭ biserică.

Mulțĭ Românĭ au dorința ca sĕ'șĭ instruiască fetele lorŭ, după ce au absolvatŭ cursulŭ primarŭ, la o scólă secundară. Dér unde sĕ le trimită? In tótă Macedonia nu se găsesce nicĭ o scólă secundară de fete și atuncĭ suntŭ silițĭ a le trămite la scólele secundare grecescĭ sĕu bulgărescĭ.

Unulŭ dintr'ênșii, cu adevĕrate sentimente, ne voindŭ sĕ trimită pe unica sa fiică nicĭ la scólele grecescĭ nicĭ la cele bulgărescĭ, unde i-o cerea cu mare stăruință, ca bursieră, a trămis'o aicĭ la Bucurescĭ ca sĕ învețe la o scólă secundară, în limba sa maternă, însĕ s'a înșelatŭ amarŭ, căcĭ nicĭ n'a fostŭ primită și aprópe de 3 lunĭ stă fără nicĭ unŭ căpĕtâiu. Autoritatea respectivă de aicĭ i-a ḑisŭ că sĕ se ducă de unde a venitŭ, sĕu sĕ o priméscă acela care i-a ḑisŭ ca sĕ vină în Bucurescĭ. Ei bine! acela, din nenorocire, a muritŭ (repausatulŭ generalŭ Carolŭ Davilla a ḑisŭ ca sĕ vină o fată din Macedonia în loculŭ unei repausate tinere eleve macedo-române de la Asilulŭ Elena Dómna). Acum ce trebue sĕ facă nenorocita copilă? Cum și cu ce față sĕ se întórcă îndărătŭ? Cum sĕrmanii iei părinți, 1) cari luptă cu sacrificii morale și materiale pentru progresulŭ causei române, sĕ sufere rușinea vĕḑêndŭ că acum inamicii causei române îșĭ vorŭ bate jocŭ de ei dicêndu-le:

Nu va plăcutŭ internatele nóstre? écă acum că fiica vóstră este isgonită de acei cari ḑicŭ că vorŭ sĕ vĕ deștepte. „Românulŭ.“

CRONICA AGRICOLÂ.

Ocupațiunile și plăcerile câmpenescĭ. — Agricultura. — Administrațiunea. — Singurătatea. — Lectura. — Conversațiunea. — Artele gimnastice. — Plăcerile primăverei, verei, tómnei și ernei.

Cei ce trăescŭ în orașe ținuțĭ de afacerĭ, de serviciile ce patria reclamă dela capacitățile lorŭ, suspină adese după aerulŭ curatŭ dela țéră; dér ómenii fără lucru, ce se resfață în avuții, lenești, prostii, ce trăescŭ fără se facă ceva, nu îndrăsnescŭ sĕ iasă la țéră, de frică ca sĕ nu li se urască petrecêndŭ timpulŭ acolo. Pe aceștia îi putemŭ asemâna mai bine cu cârtițele, carĭ nu potŭ trăi afară din găurile lorŭ subpămêntene și carĭ preferă scobiturile lorŭ strêmte, fără aerŭ și lumină, în loculŭ pajiștei verde, luminată de razele viu făcĕtóre ale sórelui. Viața câmpenéscă este unŭ isvorŭ neîntreruptŭ de ocupațiunĭ și plăcerĭ, carĭ în adevĕrŭ nu potŭ produce altă încurcătură, decâtŭ aceea de a nu sci, pe carĭ sĕ alegĭ mai curêndŭ.

Mai întêiu de tóte, este studiulŭ agriculturei în cărțĭ și pe terenŭ, teoria și practica fiindŭ cele douĕ condițiunĭ nedespărțite și neapĕrate pentru a forma unŭ agricultorŭ desĕvêrșitŭ. Activitatea robustă, cerută în esploatațiunile rurale întinse, va alterna cu plăcutele ocupațiunĭ de horticultură și grădinărie. Studiulŭ principielorŭ fundamentale ale agriculturei, vorŭ face a se înțelege necesitatea de a cunósce astfelŭ botanica, fisica, chimia, zoologia, sciințe carĭ sĕ complecteză una pe alta și conducŭ spiritulŭ a pĕtrunde pe întinsulŭ domeniu alŭ istoriei naturale despre care celebrulŭ Cuvier a ḑisŭ: »folositorŭ în singurătate, destulŭ de largŭ, pentru a satisface inteligența cea mai vastă, destulŭ de interesantă spre a linisci sufletulŭ celŭ mai agitatŭ, elŭ mângăe pe cei nenorocițĭ și potolesce pasiunile violente. Odată spiritulŭ întorsŭ spre contemplarea acestei armonii a naturei, regulată într'unŭ chipŭ nestrămutatŭ de către Providență, află motorii ce depandă de liberulŭ arbitru alŭ omului, sunt prea micĭ si prea slabĭ.

Practica unei agriculturĭ luminate cere, ca tóte operațiunile sĕ fie regulate, supuse unui controlŭ, unei sisteme de comptabilitate bine întocmită; acésta este în adevĕrŭ făclia care luminéză calea orĭ-cărei intreprinderĭ industriale sĕu rurale. Aceste ḑise mai înainte, ne conducŭ directŭ a cercetá principiele economiei carĭ trebue sĕ guverne societatea civilă în folosulŭ statului și alŭ particularilorŭ. Écă-ne decĭ intrațĭ în domeniulŭ economiei publice și private.

„Economia, ḑice Ramagnosĭ, este fundamentulŭ moralei și alŭ politicei. Din satisfacerea intereselorŭ materiale decurgŭ virtuțile morale și sociale.« Istoria erorilorŭ economice ale secolilorŭ trecute, se légă neapĕratŭ de condițiunile politice ale popórelorŭ, precum și interesele materiale atingŭ pe cele morale. Astfelŭ luândŭ ca punctŭ de plecare cultura câmpurilorŭ, și urmândŭ calea trasă de raționamentŭ, ajungemŭ încetŭ-încetŭ a înfățișa cu atențiune, tóte interesele sociale ce atêrnă unele de altele ca și deosebitele belciuge ale aceluiașĭ lanțŭ.

Cercetândŭ basele primordiale ale agriculturei si examinândŭ causele prosperităței sau decadenței sale, străbătândŭ până în fundamentulŭ societățeí umane, vomŭ descoperi, că lumina inteliginței este totŭ atâtŭ de necesară fecondațiunei solului ca și lumina sórelui. Spre a dobêndi, răpindŭ din câmpulŭ imensŭ alŭ sciinței, cunoscința edevĕrului, este neapĕratŭ ca nicĭ o forță contrară sĕ nu se opună acestorŭ cercetărĭ; de aci trebue sĕ conchidemŭ că libertatea este indispensabilă la începutulŭ progresului.

Décă cu tóte acestea, acéstă libertate apare pe neașteptate și fără pregătire, într'unŭ populŭ înjositŭ printr'o lungă servitute, ea produce atuncĭ acelașĭ efectŭ ca și lumina care vine d'o dată, care străbate în adevĕrŭ întunereculŭ, dar care ia ochii și orbesce în acelașŭ timpŭ. Incetŭ-încetŭ ochii se deprindŭ cu nóuele raḑe, carĭ ajungŭ în fine a luminá adevĕrulŭ curatŭ. De aci urméză trebuința de a deprinde ochii treptatŭ cu lumina, și de a pregătí populii prin instrucțiunĭ perfecționate cu încetulŭ, spre a puté primi fără vătămare influența libertății.

Din studiulŭ atâtorŭ încercărĭ ale geniului umanŭ, în timpŭ de atâța seculĭ, suntemŭ neapărațĭ condușĭ a recunósce, că sîngura basă socială prin care se póte atinge celŭ mai mare progresŭ posibilŭ, este libertatea luminată de făclia adevĕrului, sprijinită de dreptate, întărită prin ordine, muncă și pace. Iacă la ce resultatŭ conduce desvoltarea agriculturei!

Tinerii, crescuțĭ în principii solide și mântuitóre ale vieței domestice, orĭ-câte studi îi vorŭ cóce, se vorŭ oțelí în contactŭ și vorŭ deveni cetățenĭ folositorĭ. Inițiațĭ de timpuriu, în cerculŭ restrênsŭ alŭ comunei, în administrațiunea intereselorŭ publice, vorŭ puté, întărițĭ prin esperiențe și sciințele căpĕtate, sĕ dea cele mai marĭ servicii.

Décă sórtea îi chiamă a serví patria în funcțiunĭ mai înalte, ei vorŭ aduce unŭ amorŭ luminatŭ țĕrei, o cunoscință adevĕrată de trebuințe, vorŭ dovedí în sensŭ practicŭ și o mare străbatere de spiritŭ în afacerĭ, vorŭ face binele fără ambițiune și îndĕrĕtnicire. Intărițĭ prin adevĕrŭ fără vanitate, mândri de demnitatea lorŭ de omenĭ liberĭ, cunoscêndŭ și valórea legitimă, vorŭ dobândì în amorulŭ de patrie și de familie, perspicacitatea, curagiulŭ și forța care constitue națiunile prospere, respectate, inviolabile.

Sciințele naturale și sociale, cu aplicațiunile lorŭ la actele agronomice, suntŭ studiile cele mai potrivite pentru acelŭ ce se destină vieței câmpenescĭ; acésta însă nu împedică alte aptitudinĭ a se desvoltá; în tăcerea și liniștea dela țéră, potŭ sĕ se nască marĭ genii, în tóte ramurile sciinței umane. Canova eșì dintr'unŭ satŭ modestŭ Passagno, și venì la Roma, unde îșĭ ilustrà numele și Patria prin statuele sale.

Décă spiritulŭ inițiatŭ în studiulŭ sciințelorŭ, literilorŭ, artelorŭ, simte geniulŭ mai departe, părăséscă singuritatea dela țéră și mérgă a se aruncá în amesteculŭ arḑĕtorŭ din orașele marĭ, unde în mijloculŭ luptelorŭ de pasiunĭ micĭ și marĭ, în centrulŭ mișcărei intelectuale și artistice, va aflá alimentulŭ necesarŭ desvoltărei geniului și unŭ stimulantŭ în lucrările cele marĭ.

Plăcuta viéță rurală din copilărie, nu se va puté uità în sborulŭ imaginațiunei fertile și după multe lupte și victorii, se va părea multŭ mai plăcută în anii de bĕtrânețe; și décă vre-o dată ilusiunile de aurŭ ale tinereței, se vorŭ învălí în suflarea unorŭ decepțiunĭ amare, dacă fantoma unei glorii urmărite fără succese, s'ar acoperí de nereușite nemeritate, sufletulŭ în adevĕrŭ nu va puté aflá consolațiune, de câtŭ în felulŭ esistenței sale de mai înainte. Sub umbra copacilorŭ și în plăcuta liniște dela țéră, află balsamulŭ ce potolesce durerile ferbințĭ. Singurătatea liniștită și plină de cugetărì, după unŭ traiŭ sdruncinatŭ de orașe, contemplațiunea senină a naturei, după întinse lucrărĭ ale spiritului, convinŭ sufletului unui omŭ slăbitŭ, prin luptele vieței sociale.

»In singurătate, ḑice Thomas, tóte órele lasă o urmă, tóte momentele suntŭ pline de vre-o idee.... numai în singuritate sufletulŭ este pe deplinŭ independentŭ..., elŭ e liberŭ ca și cugetarea omului ce ar trăí singurŭ.«

Va urmá.

ULTIME SCIRĬ.

Pesta, 25 Noemvre. — Delegații Croației și Slavoniei au fostŭ primițĭ erĭ în audiență de către ministrulŭ președinte Tisza. Vucotinovicĭ a vorbitŭ în numele delegațilorŭ, declarândŭ că partida națională ține de cea mai sfântă datoriă a sa, de a menține nealteratŭ pactulŭ cu Ungaria. Ministrulŭ președinte Tisza a asiguratŭ, că va promova tóte acele dorințe ale Croației-Slavoniei, care concórdă cu binele întregului statŭ alŭ corónei ungurescĭ.

Strassburg, 25 Noemvre. — Unŭ comunicatŭ alŭ guvernatorului interḑice aparițiunea mai departe a celorŭ trei ḑiare: „Union Elsass-Lothringens,“ „Schiltigheimer Echo“ și „St. Odilien.“ Interḑicerea e motivată pe crescerea propagandei reuniunilorŭ șovinistice dincolo de Vogesĭ, care e periculósă desvoltării germane a țĕrii.

DIVERSE.

Temperanță silită — Citimŭ în »Courrier des Etats-Unis:« Deși Statulŭ indianŭ n'a întrodusŭ în constituțiunea sa unŭ amendamentŭ, care interḑice fabricațiunea și vênḑarea bĕuturilorŭ alcoolice, esistă cu tóte aceste unele comitate în acestŭ Statŭ, unde autoritățile locale au votatŭ acéstă interdicțiune; dér ea n'a fostŭ aplicată în tot-déuna cu rigurositate. Astfelŭ în miculŭ satŭ Palmyra, esistă o cârciumă ținută de unŭ domnŭ William Bolt, pe care nu-lŭ supĕrase nime nicĭ odată și care, fiindŭ singurulŭ comerciantŭ de acestŭ genŭ în localitate, făcea afacerĭ minunate. Mai ḑilele trecute Bolt, închiḑêndŭ cârciuma, se culcà, când d'odată auḑi bătêndŭ în ușă; elŭ scóse capulŭ pe feréstră și vĕḑu vr'o treiḑecĭ de călĕrețĭ oprițĭ dinaintea prăvăliei lui, care'i cerură sĕ le dea de bĕutŭ. Bolt rêspunse că era prea târḑiu și consilià pe călărețĭ sĕ-șĭ urmeze drumulŭ; dér d'o dată treiḑecĭ de revolvere fură îndreptate spre feréstra sa. Față cu nisce argumente atâtŭ de puternice, Bolt vĕḑu că orĭce împotrivire e de prisosŭ și se coborî sĕ deschidă ușa. Dér d'abia scosese zăvorulŭ și călăreții descălecară, repeḑêndu-se înăuntru ca o bombă. Pretinșii călărețĭ nu erau alții decâtŭ nisce femei deghisate în bărbațĭ, cu tótele făcêndŭ parte dintr'o societate de temperanță din împrejurime. Cum intrară în cârciumă, aceștĭ demonĭ cu pantalonĭ au pustiitŭ cârciuma, au dărîmatŭ taraba, au sfărmatŭ paharele, sticlele, au deșertatŭ putinele. Apoi temperanțele au plecatŭ înșciințândŭ pe Bolt, că décă va avé nenorocirea sĕ deschidă din nou cârciuma, dînsele se vorŭ întórce sĕ-i mai facă o visită și că de astă dată îlŭ vorŭ sdrobi.

---

funcționarii comitatelorŭ, carĭ forméză nobilimea ungurésca propriu ḑisŭ, că orĭ câtŭ de greu le-va vení, totușĭ dênșii, în interesulŭ binelui și alŭ conservării lorŭ proprie, sĕ nu se arăte față cu iobagiulŭ românŭ nicĭ cu neîncredere esagerată, nicĭ cu frică, nicĭ cu severitate escesivă, fiindcă acésta ar fi numai o probă despre ura lorŭ neîmpăcată și despre sentimentulŭ lorŭ de rĕsbunare, de órece astfelŭ liniștea adevĕrată nicĭ odată nu se va puté restabili, și dênșii pe lângă totŭ ajutorulŭ armatei, nu vorŭ puté sĕ apere nicĭ o siguranță în ce privesce persónele și averile lorŭ, siguranța, care se póte dobêndí numai cu uitarea definitivă a trecutului, fiindcă este imposibilŭ, ca eu sĕ punŭ o gardă înaintea fiecărei curtĭ nobilitare. Orĭ câtŭ de greu le va vení acésta, totușĭ covicțiunea propriă trebue sĕ-i îndemne la o astfelŭ de purtare.«

In altă scrisóre autografă, ce a adresat'o împĕratulŭ totŭ în 13 Dec guvernatorului br. Brukenthal, elŭ ḑice între altele:

.... »Décă nu se va pune capĕtŭ unorŭ asuprirĭ, ce esistă de mai multŭ timpŭ în țéră, cu deosebire în cestiunea robotelorŭ și a mai multorŭ taxe diferite, atuncĭ nicĭ nu e posibilŭ ca sĕ putemŭ așteptá o liniște sigură, fiă chiar dela forțele cele mai marĭ, fiindcă nimenĭ nu póte sĕ țină armata gata de rĕsboiu în contra supușilorŭ sĕi proprii. Acestŭ tristŭ esemplu ar trebuí sĕ convingă pe nobilĭ și pe posesorĭ, că viața și averile lorŭ sunt în mâna mulțimei marĭ, adecă a poporului, și poporulŭ numai tractându-lŭ cu ecvitate, cu iubire și încredere póte sĕ fie ținutŭ în frêu într'unŭ modŭ stabilŭ. Escesulŭ de severitate póte sĕ supună pe unŭ timpŭ órecare, dér ómenii, carĭ n'au nimicŭ, ce sĕ pérḑă, carĭ nu suntŭ legațĭ de casă și de curte, fiindcă și așa de abia mai potŭ trăí după ele, aceștia vorŭ folosi cea dintêiu ocasiune, ca sĕ comită escesele cele mai marĭ. Eu recunoscŭ pe deplinŭ, că e fórte greu de a puté aflá unŭ mijlocŭ în contra urei naționale și de religiune, care a ajunsŭ la estremŭ, și care se manifesteză la tóte ocasiunile între Românĭ și Ungurĭ, anume unŭ mijlocŭ cum sĕ pótă trăi împreună amêndouĕ națiunile aceste într'unŭ modŭ liniștitŭ și ecuitabilŭ și spre binele comunŭ, fiindcă și așa unii făr' de alții nicĭ nu potŭ sĕ esiste, adecă domnii pămêntescĭ fără supușĭ și aceștia érășĭ fără autoritățĭ și fără guvernŭ. Dér singurulŭ mijlocŭ ce esistă este, și Domnia-ta trebue sĕ facĭ totŭ până la estremŭ, ca în ținuturile revoltate sĕ depărtezĭ din administrațiunea publică pe toțĭ ómenii aceia, a cărorŭ ură, neîncredere și rĕsbunare ți se va părea, că e neîmpăcabilă, și în loculŭ lorŭ trebue sĕ te ajuțĭ cu transferarea altorŭ funcționarĭ din alte comitate, fiindcă altcum vorŭ cădé de nou în periculŭ și cu dênșii vorŭ trage și țéra. Totodată e de lipsă, ca puterea suveranului sĕ apară în deplina s'a forță și fiecare, fără indulgență, sĕ fiă șilitŭ a'șĭ împliní datoriile sale în conformitate cu urbariulŭ ecuitabilŭ, care s'a stabilitŭ odată, și sĕ nu se céră mai multŭ dela iobagiu decâtŭ ceea ce e permisŭ...«

(Va urmá).

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena
din 25 Noemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.60	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	95.85	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Rentă de hârtiă 5%	90.35	Imprumutulŭ cu premiu ung.	117.30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	144.25	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	115.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.20	Renta de hărtiă austriacă	81.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—	Renta de arg. austr.	82.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.70	Renta de aurŭ austr.	104.—
Bonurĭ rurale ungare	100.90	Losurile din 1860	135 25
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.25	Acţiunile băncei austro-ungare	871.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.—	Act. băncei de creditŭ ung.	307.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.50	Act. băncei de creditŭ austr.	303.75
Bonurĭ rurale transilvane	100.75	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.78
		Napoleon-d'orĭ	9.75½
		Mărcĭ 100 împ. germ.	60.10
		Londra 10 Livres sterlinge	123.—

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 12 Noemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	—	—
Renta rom. amort. (5%)	—	—
» convert. (6%)	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	—	—
Credit fonc. rural (7%)	—	—
» „ „ (5%)	—	—
» » urban (7%)	—	—
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	—	—
Banca naţională a României	—	1318
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	327,326½
« » » Naţională	—	—
Aurŭ	—	10.50%
Bancnote austriace contra aurŭ	2.07	2.08

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 26 Noemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.70	Vênd.	8.79
Argint românesc	»	8.20	»	8.25
Napoleon-d'orĭ	»	9.67	»	9.70
Lire turcescĭ	»	10.94	»	10.98
Imperialĭ	»	9.94	»	9.97
Galbenĭ	»	5.67	»	5.70
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	124.	„	125.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui **Gross** (în casa prefecturei.)

7383—1884 tk. számhoz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvszékmint tkvi hatoság közhirréteszi, hogy ügyvéd Garoiu Miklos végrehajtatónak G. Popŭ Beniaminŭ és Aurelia és társai vegrehajtást szenvedök elleni 400 ft.—kr. tökekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvszék területén lévő az O tohani határon fekvő az Otohani 148 sz. tjkben 232, 233, 1037, 1038, 1078a, 1078b, 1859, 1935, 2416/1, 3194, 3550, 3572, 3748, 3749, 3750, 4413, 4457/1, 4458/1, 4553, 5004/1, 5519/1, 5520/1 5521/1, 5696, 5697, 5698, 5699, 5700, 5701, 5702, 5703, 5758, 5759, 5760, 6296/1, 6552/2, 6572/1, 7870, 8284, 8524, hrsz. fekvök továbbá az Otoháni6 50 sz. tjkbe a + 1067a, 1067b, 2416/2, 2811, 3980, 4457/2, 4458/2, 5004/2, 5519/2, 5520/2, 5521/2, 6296/2, 6572/2, 7597, 7598, 2007 hrsz. alatti fekvökre az árverést 1171 ft.—krban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1884 évi December hó 5-ik napján délelött 9 orakor Otohán község irodájában megtartando nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozok tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át vagyis 117 frt. 10 krt. készpénzben, vagy az 1881 LX. t. cz. 42 §ában jelzett árfolyammal szamitott és az 1881 évi November 1-án 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8 §ában, kijelölt ovadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biroságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brasson 1884 évi September ho 6-án.

A brassoi kir. tszék mint telekkvi hatoság.

Decsi, elnök. **Fára.**

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ	2.06	—	—	10.50
	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu	10.08	5.59	9.18	
	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.51	9.52	2.05	
Mezö-Telegd	1.21	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu	8.57	5.40	7.08	
	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ	9.20	10.15	3.15	
	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ	12.32	8.05	9.45
	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ	3.35	5.30
	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) **Petroşenĭ**

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.